

Bango la Haki za Afya ya umma nchini Colarado

LIKIZO ZA MALIPO, UHAMASISHO, NA VIFAA VYA KINGA

Inatumika 1/1/22: inaweza kusasishwa kila mwaka;
bango la kisasa linapatikana kila mwezi wa Desemba

SHERIA YA FAMILIA ZENYE AFYA KATIKA ENO ZA KAZI (“HFWA”): Haki za likizo za malipo

Eneo: Waajiri wote wa nchini Colorado, wa kiwango wowote, lazima watoe likizo za malipo

- Wafanyakazi hutata lisali moja ya likizo yenye malipo kwa kila saa nusu saa walizofanyia kazi (“likizo iliyoongezwa”), hadi ma saa arobaini na nane kwa mwaka.
- Hadi ma saa 80 za likizo ya ziada hutumika katika dharura ya afya ya umma (PHE), hadi wiki 4 baada ya PHE kuisha.*
- Saa za kawaida na malipo huweka kiwango cha siku zilizoongezeka na fidia kwa likizo, wakati ambao faida zinaendelea.
- Hadi saa 48 za likizo isizotumika utapelekwa mbele kwa matumizi mwaka ujao.
- Kwa maelezo maalum kuhusu (masaa yasiyo ya kawaida, malipo yasiyo lipwa kwa masaa, n.k.), tazama Kanuni ya Ulinzi wa Mshahara 3.5, 7 CCR 1103-7.

Wafanyakazi wanaweza kutumia likizo zawalizo zifuzu kwa mahitaji yafuatayo ya usalama au afya:

- (1) ugonjwa wa kiakili au wa kimwili, jeraha, au hali ya afya ambayo inayoweza kumzia mtu kufanya kazi, ikiwa ni pamoja na utambuzi au utunzaji wa kinga;
- (2) unyanyasaji wa kinjinsia, dhulma za kimapenzi, au unyanyasaji wa jinai unaosababisa mahitaji ya afya, uhamisho, kisheria, au huduma nyiningezo;
- (3) ana mwanafamilia anayepitia hali iliyoafanuliwa katika kitengo (1) au (2); au
- (4) katika PHE, afisa wa umma alifunga mahali pa kazi, au shule au mahali pa malezi ya mtoto wa mfanyakazi

Katika dharura ya afya ya umma (PHE), wafanyakazi wanaweza kutumia likizo ya ziada ya PHE kwa mahitaji yafuatayo *:

- (1) kujitenga au kutengwa na kazi kwa sababu ya onyesha, dalili, au kuutambuliwa kua na wa ugonjwa wa kuambukiza katika PHE;
- (2) kutafuta uchunguzi, matibabu, au matunzo (pamoja na kinga) ya ugonjwa kama huo;
- (3) kutoweza kufanya kazi kwa sababu ya hali ya kiafya ambayo inaweza kuongeza uwezekano au hatari yakusambaza ugonjwa kama huo; au
- (4) kutunza mtoto au familia nyininge katika jamii (1)-(3), au ambayo huduma ya shule au mtoto haipatikani kwa sababu ya Katika dharura ya afya ya umma PHE

Wakati wa dharura ya afya ya umma(PHE, wafanyakazi bado wanapata hadi saa 48 za likizo iliyoongezwa na wanaweza kutumia likizo ya ziada kabla ya likizo iliyoongezwa.

Sera za Waajiri (Ilani; Hati; Matumizi ya Kuongezeka; Faragha; na Rekodi za Likizo Zinazolipwa)

- Ilani iliyoandikwa na mabango.** Waajiri lazima (1) watoe notisi kwa wafanyakazi wapya kabla ya hati/sera zingine za kuingia; na (2) kuonyesha mabango yaliyosashwa, na kutoa notisi zilizosashwa kwa wafanyakazi wa sasa, ifikapo mwisho wa mwaka..
- Notisi ya likizo “inayoonekana.** Waajiri wanaweza kuitisha “taratibu zinazofaa” kwa maandishi kuhusu jinsi wafanyakazi wanapaswa kutoa notisi ikiwa wanahitaji likizo “inayoonekana,” lakini hawawezi kukataa likizo yenye malipo kwa kutofuata sera hiyo..
- Mwajiri anaweza kuhitaji hati kuonyesha kwamba likizo ilikuwa kwa sababu ya kustahili ikiwa tu likizo ilichukuliwa kwa siku nne au zaidi za kazi mfululizo.** (yaani siku ambazo mfanyakazi angefanya kazi, sio siku za kalenda).
- Nyaraka hazihitajiki kuchukua likizo ya kulipwa** akini inaweza kuhitajika mara tu mfanyakazi anaweza kuipatia baada ya kurudi kazini au kujitenga na kazi (yoyote ilio na dharura)
- Hakuna hati zinazoweza kuhitajika kwa likizo ya PHE.**
- Kuandika likizo kwa ajili ya hitaji linalohusiana na afya la mfanyakazi (au mfanyakazi wa familia),** mfanyakazi anaweza kutoa: (1) hati kutoka kwa mtohuduma za afya au za kijamii ikiwa huduma zilipokelewa na hati inaweza kupatikana kwa wakati unaofaa na bila gharama za ziada; vinginevyo (2) maandishi ya mfanyakazi mwenyewe
- Kuandika kwa hati yamfanyakazi (au mwanafamilia wa mfanyakazi) alihitaji likizo kwa ajili ya mahitaji linalohusiana na unyanyasaji wa kijinsia, dhulma za kimapenzi au unyanyasaji wa jinai,** mfanyakazi anaweza kutoa: hati au maandishi chini ya (1) hapo juu (k.m. kutoka kwa mtohuduma za kisheria au makazi) au (2) hapo juu, au hati ya kisheria (k.m., amri ya zuio au ripoti ya polisi).
- Iwapo mwajiri anaona kuwa hati za mfanyakazi zina upungufu,** mwajiri lazima: (A) amjulische mfanyakazi ndani ya siku saba baada ya kupokea hati au kurudi kwa mfanyakazi kazini au kutengana (yoyote kati ya haya yatakayofinyika kwanza), na (B) kumpa mfanyakazi angalau siku saba ili kuponya upungufu huo

- Matumizi ya ziada.** Kulingana na sera ya mwajiri, wafanyakazi wanaweza kutumia likizo kwa nyongeza ya saa au dakika sita.
- Faragha ya Wafanyakazi.** Waajiri hawawezi kuhitaji wafanyakazi kufichua “maelezo” kuhusu taarifa za afya au usalama za mfanyakazi (au familia zao) zinazohusiana na HFWA; habari kama hizo lazima zichukuliwe kama rekodi ya siri ya matibabu.
- Rekodi lazima zitolewe kwa ombi.** Ni lazima waajiri watoe hati za kiasi cha sasa cha malipo ya likizo ya wafanyakazi (1) kinachopatikana kwa matumizi, na (2) ambacho tayari kimetumika katika mwaka huu wa manufaa, ikijumuisha likizo yoyote ya ziada ya PHE. Taarifa inaweza kuombwa mara moja kwa mwezi au hitaji la likizo ya HFWA linapotokea.

Kulipiza kisasi au Kuingilia Haki za HFWA

- Likizo ya kulipia haiwezi kuhesabiwa kama “kutokuwepo kazini”** ambayo inaweza kusababisha kupigwa risasi au aina nyininge ya hatua mbaya.
- Mfanyakazi haweye kuhitajika kutafuta “mfanyakazi mbadala” au bima ya kazi anapochukua likizo ya kulipwa.**
- Mwajiri haweye kumfukuza kazi, kutishia, au kulipiza kisasi vinginevyo, au kuingilia kati matumizi ya likizo,** mfanyakazi ambaye: (1) anaomba au kuchukua likizo ya HFWA; (2) kufahamisha au kusaidia mtu mwingle katika kutekeleza haki za HFWA; (3) huwasilisha malalamiko ya HFWA; au (4) hushirikiana/kusaidia katika uchunguzi wa ukiukaji wa HFWA.
- Ikiwa malalamiko, ombi, au shughuli nyininge ya mfanyakazi si sahihi,** mwajiri hahitaji kukubaliana au kutoa, lakini haweye kuchukua hatua dhidi ya mfanyakazi kwa ajili yake. Wafanyakazi wanaweza kukabiliwa na matokeo ya kutumia vibaya likizo

SHERIA YA DHARURA YA AFYA YA UMMA (“PHEW”):

Haki za Mfanyakazi Kueleza Maswala ya Afya Kazini & Kutumia Vifaa vya Kinga

Wahusika: Waajiri na Waajiriwa Wote, Pamoja na Makandarasi Wakujitegemea

- PHEW haijumuishi tu “waajiri” na “waajiriwa,” lakini “wakuu” wote (mwajiri au biashara iliyo na angalau wakandarasi 5 wa kujitegemea) na “wafanyakazi” (wafanyakazi au wakandarasi wa kujitegemea katika “mkuu”).
- Haki za Mfanyakazi Kupinga Ukiukaji wa Afya/Usalama Mahali pa Kazi Wakati wa Dharura za Afya ya Umma*:**
- Ni kinyume cha sheria kulipiza kisasi, au kuingilia, vitendo vifuatavyo wakati, na kuhusiana na, dharura ya afya ya umma:
  - (1) **kuibua wasiwasu unaofaa,** ikijumuisha kwa njia isiyo rasmi, kwa wakuu, wafanyakazi wengine, serikali, au umma, kuhusu ukiukaji wa sheria za afya au usalama kazini, au tishio kubwa la afya au usalama kazini.;
  - (2) **kupinga au kushuhudia, kusaidia, au kushiriki** katika uchunguzi au kuendelea kuhusu kulipiza kisasi, au kuingiliwa, mwenendo ulioorodheshwa hapo juu.
- Mkuu hahitaji kushughulikia wasiwasu unaohusiana na PHEW wa mfanyakazi, lakini bado haweye kumfukuza kazi au kuchukua hatua nyininge dhidi ya mfanyakazi kwa sababu hiyo, mradi tu wasiwasu huo ulikuwa wa kuridhisha na kwa nia njema.

Haki za Wafanyakazi kutumia vifaa vyao vya Kinga za Kibinafsi (“PPE”):

- Mfanyakazi lazima aruhusiwe kuvala kwa hiari PPE yake (mask, kinga ya uso, glovu, n.k.) ikiwa PPE (1) inatoa ulinzi zaidi kuliko vifaa vinavyotolewa mahali pa kazi (2)inapendekezwa na wakala wa afya wa serikali (shirikisho, jimbo, au eneo), na (3) haifanyi mfanyakazi kushindwa kufanya kazi hiyo.

HAKI ZA MALALAMIKO (chini ya HFWA na PHEW)

- Ripoti ukiukaji kwa Idara kama malalamiko au vidokezo visivyojulikana, au uwasilishe kortini baada ya masuluhisho ya awali ya kesi.

Bango hili linatoa muhtasari wa sheria mbili za afya ya umma mahali pa kazi za Colorado, SB 20-205 (likizo ya kulipia) & HB 20-1415 uhamasisho na vifaa vya kinga binafsi). Hajumuishi sheria, na maagizo mengine ya afya au usalama, ikijumuisha chini ya Sheria ya Usalama na Afya Kazini (OSHA), kutoka Idara ya Afya na Mazingira ya Colorado (CDPHE), au kutoka kwa mashirika ya afya ya umma ya eneo lako. Wasiliana na mashirika hayo kwa taarifa hizo za afya na usalama.

Bango hili lazima liwekwe mahali panapoonekana vizuri na panapofikiwa kwa urahisi na wafanyakazi, lishirikiwe na wafanyakazi wa mbali, litolewe katika lugha zingine kama inahitajika, na badala yake liweke matoleo yaliyosashwa kila mwaka..

Bango hili ni muhtasari na haliwezi kutegemewa kama taarifa kamili ya sheria za kazi. Kwa sheria zote, wakala rasmi, tafsiri, maswali au malalamiko, au kwa hali ya dharura ya afya ya umma

(*dharura inayostahiki itaendelea kutumika kuanzia Januari 2022), wasiliana na:

SHIRIKA LA VIWANGO NA TAKWIMU ZA KAZI, ColoradoLaborLaw.gov, cdle_labor_standards@state.co.us, 303-318-8441 / 888-390-7936.